

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ТА КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан «~~ЗАТВЕРДЖУЮ~~» факультету
Декан стоматологічного факультету
проф. Євген КОСТЕНКО
«~~_____~~» _____ 2023 року,
доктор медичних наук,
професор закладу вищої освіти
«30» червня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Професійна медична етика та деонтологія»

Рівень вищої освіти	другий(магістерський)
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія
Освітня програма	Стоматологія
Статус дисципліни	Вибіркова (ОК 2.1.4)
Мова навчання	українська, англійська

Робоча програма навчальної дисципліни **«Професійна медична етика та деонтологія»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **22 Охорона здоров'я** спеціальності **221 Стоматологія** освітньої програми **Стоматологія**.

Розробники

- Гелей Н.І. – PhD., доктор філософії, доцент кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін;
- Гелей В.М. – кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **хірургічної стоматології та клінічних дисциплін** протокол № 13 від «15» червня 2023р.

Завідувач кафедри доц. Наталія ГЕМА-БАГИНА

Схвалено науково-методичною комісією стоматологічного факультету
протокол № 11 від «30» червня 2023 р.
протокол № 11 від «30» червня 2023 р.

Голова науково-методичної комісії
стоматологічного факультету

проф. Оксана КЛІТИНСЬКА

Голова науково-методичної комісії проф. Оксана КЛІТИНСЬКА

© Кафедра хірургічної стоматології та клінічних дисциплін 2023 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3-й	-
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента – 2,0	5-й	-
	Лекції:	
	10	-
	Клінічні:	
	-	-
Вид підсумкового контролю: диференційований залік	Індивідуальна робота:	
	28	-
Форма підсумкового контролю: усна, виконання практичних навичок	Самостійна робота:	
	52	-

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Професійна медична етика та деонтологія» – формування у студентів деонтологічних принципів медичного фахівця та вміння застосовувати їх в конкретних професійних ситуаціях.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і проблеми в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія», у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-1).
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (ЗК-2).
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК-3).
- Здатність застосовувати знання у практичній діяльності (ЗК-4).
- Здатність спілкуватися державною мовою, як усно, так і письмово (ЗК-5).
- Здатність спілкуватися англійською мовою (ЗК-7).
- Мати навички використання інформаційних комунікаційних технологій (ЗК-8).
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-9).
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК-10).
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК-11).
- Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК-12).
- Здатність працювати в команді (ЗК-13).
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК-14).
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК-15).
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 16).

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

- Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані (ФК-1).
- Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень (ФК-2).
- Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани (ФК-3).
- Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 4);

- Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 5);
- Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 6);
- Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями (ФК-7).
- Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції (ФК-8).
- Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області (ФК-9).
- Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології (ФК-12).
- Спроможність ведення нормативної медичної документації (ФК 14);
- Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації (ФК 15);
- Спроможність до організації та проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки (ФК 16).
- Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності (ФК-17).
- Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов. (ФК 18).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Професійна медична етика та деонтологія**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 1. Латинська мова та медична термінологія
- ОК 2. Медична інформатика
- ОК 3. Медична хімія
- ОК 4. Біологічна та біоорганічна хімія
- ОК 5. Медична біохімія
- ОК 6. Анатомія людини
- ОК 7. Гістологія, цитологія та ембріологія
- ОК 8. Фізіологія
- ОК 9. Мікробіологія, вірусологія та імунологія
- ОК 10. Філософія
- ОК 11. Педагогіка
- ОК 12. Психологія
- ОК 13. Судова медицина (стоматологія). Медичне право України
- ОК 14. Правознавство
- ОК 15. Історія України
- ОК 16. Історія медицини
- ОК 17. Клінічна анатомія та оперативна хірургія
- ОК 18. Патоморфологія
- ОК 19. Патофізіологія
- ОК 20. Фармакологія

ОК 21. Внутрішня медицина (у тому числі інфекційні хвороби та епідеміологія, клінічна фармакологія)

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми, вивчення навчальної дисципліни «Професійна медична етика та деонтологія», повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).	ПРН 1
Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.	ПРН 2
Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої ділянки.	ПРН 3
Визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	ПРН 4
Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, обмеження інформації та часу.	ПРН 5
Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.	ПРН 6
Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової та індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної й немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.	ПРН 7
Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН 8
Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН 9
Визначити тактику ведення стоматологічного хворого за соматичної патології шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН 10
Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартами схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.	ПРН 11

Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.	ПРН 14
Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.	ПРН 16
Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.	ПРН 17
Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.	ПРН 18
Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ПРН 19
Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.	ПРН 20
Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.	ПРН 21
Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.	ПРН 22
Сформувати усвідомлене ставлення до професійної діяльності як сфери самоактуалізації, саморозвитку та самореалізації.	ПРН 23

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Професійна медична етика та деонтологія».

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати: історичні аспекти формування та розвитку медичної етики й деонтології та основні поняття медичної етики і деонтології як науки; статус та правове забезпечення дисципліни у сучасному суспільстві; сучасні підходи до виховання високоморального фахівця сфери охорони здоров'я, формування системи знань, професійних умінь та практичних навичок щодо етичних норм і основ, які використовуються в діловому спілкуванні з колегами, медичним персоналом, пацієнтами і населенням; завдання і вимоги сучасної медичної практики у контексті дотримання морально-етичних норм поведінки медперсоналу; тези вчення Гіппократа, Галена, Авіценни, Парацельса та ін.; аспекти професійного вибору у медицині; поняття лікарського обов'язку, психологічні особливості медпрацівника; правові та моральні аспекти лікарської таємниці; правову та моральну відповідальність за лікарську помилку; право пацієнтів на одержання інформації стосовно його здоров'я; порядок укладання інформаційної згоди щодо проведення діагностичних процедур та лікування; основні моделі взаємовідносин у системі „лікар-пацієнт”, причини виникнення та шляхи запобігання ятрогенних захворювань; особливості лікувально-діагностичного та профілактичних процесів; етичні та	ПРН 1 ПРН 2 ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 19 ПРН 22

деонтологічні аспекти права пацієнтів щодо життя і смерті; проблеми допустимого ризику в медицині та евтаназії.	
Розуміти: завдання та зміст медичної деонтології в структурі сучасної медицини; визначати основні поняття медичної етики та деонтології; пояснити та обґрунтувати специфіку професійної моральності й етики, демонструвати вміння застосовувати морально-деонтологічні принципи лікаря стоматолога в конкретних професійних ситуаціях; визначати основні деонтологічні принципи діяльності сучасного медпрацівника та ілюструвати їх прикладами; пояснити основні правові та етичні аспекти діяльності фахівця сфери охорони здоров'я; дотримуватись етики у взаємостосунках лікар-хворий і лікар-лікар в медичних колективах, а також між суб'єктами медицини й державою; просувати новітні медичні технології і препарати з дотриманням етичних критеріїв ВООЗ; здійснювати самостійну професійну діяльність згідно з етичними принципами; формувати в закладах охорони здоров'я культуру професійної діяльності на основі морально-етичних норм і принципів.	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 5 ПРН 6 ПРН 20
Оволодіти: професійними та практичними вміннями щодо етичних норм і основ, які використовуються в діловому спілкуванні з колегами, медичним персоналом, пацієнтами і населенням. Сформувати навички спілкування з пацієнтами, членами їх родин, колегами на основі принципів медичної етики і деонтології.	ПРН 3 ПРН 4 ПРН 10 ПРН 14 ПРН 19 ПРН 20
Аналізувати результати клінічних обстежень, лабораторних та інструментальних методів діагностики та розвинути вміння використовувати їх для вибору адекватних засобів лікування пацієнтів стоматологічного профілю, що мають хірургічну патологію.	ПРН 5 ПРН 8 ПРН 11 ПРН 14 ПРН 20 ПРН 21
Розвинути вміння володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця, здатність студентів до творчого поєднання теоретичних знань і практичних навичок.	ПРН 14 ПРН 16 ПРН 17 ПРН 18 ПРН 20
Оцінювання готовності студента самостійно демонструвати вміння професійної моральності й етики, морально-деонтологічних принципи лікаря стоматолога в конкретних професійних ситуаціях при проведенні клінічних обстежень, лікуванні пацієнтів та виконанні профілактичних заходів у клініці хірургічної стоматології.	ПРН 10 ПРН 11 ПРН 14 ПРН 21 ПРН 23

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання при вивченні дисципліни

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи лекцію, з навчальної або методичної літератури у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

Репродуктивний метод. Застосування вивченого на основі зразка, моделі діяльності або загальноприйнятих підходів під час практичних занять. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням,

правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи доцільні джерела й засоби під час лекційних і практичних занять, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, наводить систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Здобувачі ступеня магістр стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Пошуковий, або евристичний метод. Використовується в тій чи іншій мірі у всіх формах навчальних занять та під час індивідуальної чи самостійної роботи студента. Його суть – в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань, в визначених випадках під керівництвом лектора, або на основі наведених прикладів і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над навчально-методичною літературою.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри, наприклад, об'єму та інтенсивності фізичного навантаження, виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- тести;
- ситуаційні задачі;
- виконання письмових завдань;
- відповіді на теоретичні питання на заняттях;
- демонстрація практичних навичок;
- групові завдання з використанням імітаційних ігор на заняттях;
- презентації результатів виконаних завдань;
- співбесіда за результатами самостійної роботи;
- диференційований залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: індивідуальне усне опитування, тестовий контроль (I-II рівня), вирішення ситуаційних задач, письмовий теоретичний контроль, виконання індивідуальних та групових навчальних завдань.

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (письмово, усно).

Форма і вид підсумкового семестрового контролю:

Семестр	Вид підсумкового контролю	Форма підсумкового контролю
5-й	залік (диференційований)	усно

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами (табл.5.1).

Таблиця 5.1. Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	

82-89	B	добре	зараховано
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль № 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
8	10	8	8	8	10		
T7	-	-	-	-	-		
8	-	-	-	-	-		

T1, T2 ... T11 – теми

Таблиця 5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль № 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
8	10	8	8	8	10		
T7	-	-	-	-	-		
8	-	-	-	-	-		

T1, T2 ... T12 – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни відповідно до табл. 5.2-5.3

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль № 1		Модуль № 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Клінічні заняття	6	36	6	36
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	6	12	6	12

Виконання завдань самостійної роботи	6	12	7	12
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом	19	100	20	100

Критерії модульного поточного оцінювання

Поточне модульне оцінювання проводиться шляхом проведення тестового контролю знань на заняттях, опитування студентів під час занять, виконання практичних індивідуальних і

групових навчальних завдань, перевірки конспектів лекцій та домашніх завдань, аналізу відвідування та відробок пропущених занять. В ході поточного контролю, за кожен вид навчальної роботи студент отримує оцінку за національною чотирибальною шкалою (відмінно,

добре, задовільно, незадовільно), яка потім переводиться у рейтингові бали. При оцінюванні засвоєння матеріалу кожного заняття модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з використанням таких критеріїв оцінювання.

Оцінка «**відмінно**» виставляється за умови, якщо студент знає зміст заняття та лекційний

матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок; вільно вирішує тестові і ситуаційні задачі, а також виконує практичні завдання будь-якого рівня складності.

Оцінка «**добре**» виставляється, якщо студент знає зміст заняття та добре його розуміє,

відповіді на питання викладає правильно, послідовно і систематично, але вони не є вичерпними,

хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «**задовільно**» ставиться студентові на основі знання всього змісту заняття та при

задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати спрощені завдання за

допомогою навідних питань; частково вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи

складнощі в ряді простих випадків; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені прості запитання відповідає вірно.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється у випадках, коли знання і уміння студента є нижчими за критерії задовільної оцінки.

У робочій програмі був застосований такий принцип конвертації традиційної системи оцінювання в бали (таблиця 5.4):

Таблиця 5.4. Конвертація традиційної системи оцінювання в бали:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
«5»	6
«4»	4,5
«3»	3
«2»	1,5 (1 балів за знання та 0,5 бала – за присутність на занятті)

Відпрацювання пропущених практичних занять здійснюється згідно графіка відробок у визначений час в чергових викладачів. При цьому потрібно показати написаний від руки конспект з пропущеної теми, пройти тестовий контроль та усно відповісти на поставлені питання, виконати практичне завдання, визначене викладачем (напр., продемонструвати певний метод клінічного обстеження пацієнта).

Оцінювання самостійної роботи студентів:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому та підсумковому модульному контролі.

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але не більше 1 бала. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність (таблиця 5.5):

Таблиця 5.5. Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бали	Критерії оцінювання
1	Студент повною мірою розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, вільно оперує поняттями і науковою термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і здатний аргументовано її доводити.
0,75	Загалом матеріал самостійної роботи викладений достатньо повно, але студент припускається певних помилок при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, трапляються неточності, деякі питання розкриті неповністю.
0,5	Студент неповністю розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, слабо розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, непослідовно.
0,25	Виконана робота виглядає нашвидку зробленою чи незакінченою. Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості, нерозуміння теми або невідповідність викладеного матеріалу передбаченій темі для самостійного опрацювання.

Таким чином, оцінка за модульне поточне оцінювання складається з оцінок за тестовий контроль на заняттях (0), усної відповіді на теоретичні питання, оцінок за виконання практичних індивідуальних та групових завдань (0-5 балів), самостійної роботи студента (0-1 бал). Максимальна оцінка за модульне поточне оцінювання складає 60 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий модульний контроль з дисципліни проводиться у вигляді диференційованого заліку наприкінці 5-го семестру навчання і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння студентами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів, шкалою ЄКТС та національною шкалою. Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці 5.1.

Студенти, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі диференційованого заліку, що передбачено робочим навчальним планом.

Під час проведення заліків та іспитів керуються наступними критеріями оцінок:

90-100 балів (А) заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

82-89 балів (В) заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

74-81 бал (С) заслуговує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

64-73 бали (D) заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

60-63 бали (Е) заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

35-59 балів (FX) виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Менше 35 балів (F) виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Перезарахування результатів навчання, здобутих у неформальній освіті

Відповідно до чинного законодавства України та Положення про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті (від 03 березня 2020 р., <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>) здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Визнання таких результатів можливо тільки для навчальних дисциплін, які починають викладатися із другого семестру.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, можливо якщо такі відповідають вимогам освітньої програми щодо формування запланованих компетентностей. Загалом за період навчання результати навчання в неформальній освіті можуть бути зараховані в обсязі не більше 10% загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених освітньою програмою.

Види неформальної освіти, результати яких можуть бути перезараховані: тематичні удосконалення, вебінари, курси, стажування, практики, тренінги, майстер-класи (ворк-шопи), організовані на платформах «Prometheus», «Coursera», закладів вищої освіти та офіційних провайдерів БПР, визнаних МОЗ України, участь у наукових форумах та конференціях, публікації у фахових наукових виданнях та виданнях, включених до наукометричних баз “Scopus” та “Web of Science”. Тематика вказаних заходів та активності повинна відповідати змісту робочої програми (тематичні плани лекцій та практичних/семінарських занять).

Процедура визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті проводиться комісійно. Для цього здобувач вищої освіти не пізніше 30 календарних днів до завершення семестру (в якому вивчається навчальна дисципліна, щодо якої бажає провести перезарахування результатів навчання) подає до деканату факультету відповідну заяву та документи, які підтверджують факт отримання неформальної освіти (сертифікат, посвідчення, свідоцтво, освітні програми тощо). Відповідно до отриманої заяви деканат утворює предметну комісію у складі гаранта освітньої програми, завідувача відповідної профільної кафедри та науково-педагогічних працівників, які викладають відповідну навчальну дисципліну. Комісія формує висновок щодо обсягів кредитів ЄКТС, можливих для перезарахування та надає його керівництву факультету та на профільну кафедру, відповідно до Положення про порядок визнання в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» результатів навчання.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль № 1 «Основні поняття етики і деонтології, історичний розвиток»

Тема 1. Визначення понять медична етика та медична деонтологія, розкриття предмета їх вивчення та кола проблем. Визначення медичної етики та її складової - медичної деонтології. Етичні закони та позиції у медицині. Сутність професійної моралі лікаря у сучасному суспільстві. Поняття про морально-етичне та правове регулювання діяльності медичних працівників. Офіційні документи, які регламентують роботу лікаря. Морально-правові аспекти проведення клінічних експериментів і досліджень.

Тема 2. «Клятва Гіппократа»: історія виникнення та подальша модифікація.

Тема 3. Основні типи взаємовідносин між лікарем і пацієнтом. Міжнародні документи, що регламентують права пацієнта. основні моделі взаємовідносин між лікарем і пацієнтом - патерналістська та автономна, модель «послабленого патерналізму».

Тема 4. Проблема «дистанціювання» та субординації лікаря і пацієнта у медичній практиці. Лісабонська та Гельсінкська декларації прав пацієнта. Принцип «інформованої згоди» і «співробітництва» лікаря та хворого, моральні дії лікаря в умовах залежності від нього життя та здоров'я пацієнта. Поняття про ятрогенії, основні їх причини та наслідки. проблема проведення «сліпих» клінічних досліджень у сучасній медицині.

Тема 5. Ятрогенії, основні їх причини, наслідки та профілактика. Ятрогенне захворювання, як наслідок некомпетентності медичного персоналу чи надмірної психічної лабільності пацієнта.

Тема 6. Лікарська таємниця: визначення, сутність, основні правові документи, які гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні та світі. Визначення та сутність лікарської таємниці, історія її становлення - від Давньої Індії до сучасної України. Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та можливі обмеження цього права. Гарантії дотримання лікарської таємниці у Міжнародному кодексі медичної етики, Лісабонській декларації про права пацієнта. Правові документи, що регламентують дотримання лікарської таємниці в Україні (ст. 132, 145, 387 Карного кодексу України).

Тема 7. Модульний контроль №1.

Модуль № 2 «Біоетика та деонтологія в лікарській практиці»

Тема 1. Лікарські помилки: визначення, сутність, види лікарських помилок. Поняття про лікарські правопорушення та юридична відповідальність за них. Сутність поняття «лікарська помилка», різновиди й основні причини лікарських помилок. Свобода та відповідальність у професійній діяльності лікаря. Моральна та юридична свобода лікаря: право на ризик. Профілактика ризику та терапевтичних помилок. Моральний вибір: проблема цілі та засобу її досягнення у медичній практиці. Поняття про лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них.

Тема 2. Біомедична етика в сучасному суспільстві, її предмет, статус і коло проблем. Біоетика та біомедична етика. Співвідношення екологічної етики, біоетики, медичної етики та деонтології. Дія принципів біомедичної етики на експериментальні дослідження лікувального та нелікувального характеру та сучасні біотехнології. Етичне осмислення проблем генної інженерії. Клонування та його етичні наслідки. Етичні аспекти ставлення до новонароджених із дефектами розвитку. Моральні аспекти проведення експериментів на людині, ембріонах, розумово та фізично відсталих особах.

Тема 3. Деонтологічні аспекти захисту права на життя: штучне запліднення, аборти, трансплантологія, використання стобурових клітин, етичні проблеми технологій, штучно підтримуючих життя. Проблема цінності людського життя. Право людини на життя. Моральні проблеми штучного запліднення, абортів і «сурогатного материнства».

Тема 4. Морально-правові аспекти реаніматології та трансплантології: обмеження

використання органів від живих донорів, різні моделі забору органів від померлих донорів, ксенотрансплантація - за та проти. Моральна оцінка процедур отримання й уведення в організм ембріональних стовбурових клітин людини.

Тема 5. Деонтологічна проблема права пацієнта на смерть: поняття про евтаназію активну та пасивну, морально-деонтологічні погляди на суїцид, статус мертвого тіла в медицині. Проблеми суїциду та евтаназії. Статус мертвого тіла в медицині, ставлення з боку лікаря до померлої людини. Етичні аспекти поводження з видаленими частинами людського тіла. Трагування евтаназії як замах на життя пацієнта, як убивство, геноцид, аборт чи самогубство.

Тема 6. Основні деонтологічні підходи в стоматології, хірургії, онкології, психіатрії, геронтології. Проблема вербальних і невербальних стосунків між працівниками сфери охорони здоров'я і хворими. Феномен плацебо.

Тема 7. Модульний контроль №2.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 90					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		клінічні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
5-й семестр						
Модуль № 1 «Основні поняття етики і деонтології, історичний розвиток»						
Тема 1. Визначення понять медична етика та медична деонтологія, розкриття предмета, його вивчення. Визначення медичної етики та її складової - медичної деонтології. Етичні закони та позиції у медицині. Сутність професійної моралі лікаря у сучасному суспільстві. Поняття про морально-етичне та правове регулювання діяльності медичних працівників. Офіційні документи, які регламентують роботу лікаря. Морально-правові аспекти проведення клінічних експериментів і досліджень.	6		2			4
Тема 2. «Клятва Гіпократата»: історія виникнення та подальша модифікація.	8	2	2			4
Тема 3. Основні типи взаємовідносин між лікарем і пацієнтом. Міжнародні документи, що регламентують права пацієнта, основні моделі взаємовідносин між лікарем і пацієнтом - патерналістська та автономна, модель «послабленого патерналізму».	6		2			4
Тема 4. Проблема «дистанціювання» та	6		2			4

субординації лікаря і пацієнта у медичній практиці. Лісабонська та Гельсінкська декларації прав пацієнта. Принцип «інформованої згоди» і «співробітництва» лікаря та хворого, моральні дії лікаря в умовах залежності від нього життя та здоров'я пацієнта. Поняття про ятрогенії, основні їх причини та наслідки, проблема проведення «сліпих» клінічних досліджень у сучасній медицині.						
Тема 5. Ятрогенії, основні їх причини, наслідки та профілактика. Ятрогенне захворювання, як наслідок некомпетентності медичного персоналу чи надмірної психічної лабільності пацієнта.	8	2	2			4
Тема 6. Лікарська таємниця: визначення, сутність, основні правові документи, які гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні та світі. Визначення та сутність лікарської таємниці, історія її становлення - від Давньої Індії до сучасної України. Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та можливі обмеження цього права. Гарантії дотримання лікарської таємниці у Міжнародному кодексі медичної етики, Лісабонській декларації про права пацієнта. Правові документи, що регламентують дотримання лікарської таємниці в Україні (ст. 132, 145, 387 Карного кодексу України).	6		2			4
Тема 7. Модульний контроль №1.	6		2			
Разом за модуль №1	42	4	14			24
Модуль № 2 «Біоетика та деонтологія в лікарській практиці»						
Тема 1. Лікарські помилки: визначення, сутність, види лікарських помилок. Поняття про лікарські правопорушення та юридична відповідальність за них. Сутність поняття «лікарська помилка», різновиди й основні причини лікарських помилок. Свобода та відповідальність у професійній діяльності лікаря. Моральна та юридична свобода лікаря: право на ризик. Профілактика ризику та терапевтичних помилок. Моральний вибір: проблема цілі та засобу її досягнення у медичній практиці. Поняття про лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них.	6		2			4
Тема 2. Біомедична етика в сучасному суспільстві, її предмет, статус і коло проблем.	8	2	2			4

Біоетика та біомедична етика. Співвідношення екологічної етики, біоетики, медичної етики та деонтології. Дія принципів біомедичної етики на експериментальні дослідження лікувального та нелікувального характеру та сучасні біотехнології. Етичне осмислення проблем генної інженерії. Клонування та його етичні наслідки. Етичні аспекти ставлення до новонароджених із дефектами розвитку. Моральні аспекти проведення експериментів на людині, ембріонах, розумово та фізично відсталих особах.						
Тема 3. Деонтологічні аспекти захисту права на життя: штучне запліднення, аборти, трансплантологія, використання стовбурових клітин, етичні проблеми технологій, штучно підтримуючих життя. Проблема цінності людського життя. Право людини на життя. Моральні проблеми штучного запліднення, абортів і «сурогатного материнства».	8	2	2			4
Тема 4. Морально-правові аспекти реаніматології та трансплантології: обмеження використання органів від живих донорів, різні моделі забору органів від померлих донорів, ксенотрансплантація - за та проти. Моральна оцінка процедур отримання й уведення в організм ембріональних стовбурових клітин людини.	8	2	2			4
Тема 5. Деонтологічна проблема права пацієнта на смерть: поняття про евтаназію активну та пасивну, морально-деонтологічні погляди на суїцид, статус мертвого тіла в медицині. Проблеми суїциду та евтаназії. Статус мертвого тіла в медицині, ставлення з боку лікаря до померлої людини. Етичні аспекти поводження з видаленими частинами людського тіла. Трагування евтаназії як замах на життя пацієнта, як убивство, геноцид, аборт чи самогубство.	6		2			4
Тема 6. Основні деонтологічні підходи в стоматології, хірургії, онкології, психіатрії, геронтології. Проблема вербальних і невербальних стосунків між працівниками сфери охорони здоров'я і хворими. Феномен плацебо.	6		2			4
Тема 7. Модульний контроль №2.	6		2			4
Разом за модуль №2	48	6	14			28
Разом за семестр	90	10	28			52

Разом за навчальний рік	90	10	28			52
-------------------------	----	----	----	--	--	----

6.3. Тематичний план практики

№ з/п	Тема	Кількість
		годин денна
Модуль № 1 «Основні поняття етики і деонтології, історичний розвиток»		
1.	Тема 1. Визначення понять медична етика та медична деонтологія, розкриття предмета їх вивчення та кола проблем. Визначення медичної етики та її складової - медичної деонтології. Етичні закони та позиції у медицині. Сутність професійної моралі лікаря у сучасному суспільстві. Поняття про морально-етичне та правове регулювання діяльності медичних працівників. Офіційні документи, які регламентують роботу лікаря. Морально-правові аспекти проведення клінічних експериментів і досліджень.	2
2.	Тема 2. «Клятва Гіппократа»: історія виникнення та подальша модифікація.	2
3.	Тема 3. Основні типи взаємовідносин між лікарем і пацієнтом. Міжнародні документи, що регламентують права пацієнта. основні моделі взаємовідносин між лікарем і пацієнтом - патерналістська та автономна, модель «послабленого патерналізму».	2
4.	Тема 4. Проблема «дистанціювання» та субординації лікаря і пацієнта у медичній практиці. Лісабонська та Гельсінкська декларації прав пацієнта. Принцип «інформованої згоди» і «співробітництва» лікаря та хворого. моральні дії лікаря в умовах залежності від нього життя та здоров'я пацієнта. Поняття про ятрогенії, основні їх причини та наслідки. проблема проведення «сліпих» клінічних досліджень у сучасній медицині.	2
5.	Тема 5. Ятрогенії, основні їх причини, наслідки та профілактика. Ятрогенне захворювання, як наслідок некомпетентності медичного персоналу чи надмірної психічної лабільності пацієнта.	2
6.	Тема 6. Лікарська таємниця: визначення, сутність, основні правові документи, які гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні та світі. Визначення та сутність лікарської таємниці, історія її становлення - від Давньої Індії до сучасної України. Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та можливі обмеження цього права. Гарантії дотримання лікарської таємниці у Міжнародному кодексі медичної етики, Лісабонській декларації про права пацієнта. Правові документи, що регламентують дотримання лікарської таємниці в Україні (ст. 132, 145, 387 Карного кодексу України).	2
7.	Тема 7. Модульний контроль №1.	2
Разом за модуль №1		14
Модуль № 2 «Біоетика та деонтологія в лікарській практиці»		
1.	Тема 1. Лікарські помилки: визначення, сутність, види лікарських помилок. Поняття про лікарські правопорушення та юридична відповідальність за них. Сутність поняття «лікарська помилка», різновиди й основні причини лікарських помилок. Свобода та відповідальність у професійній діяльності лікаря. Моральна та юридична свобода лікаря: право на ризик. Профілактика ризику та терапевтичних помилок. Моральний вибір: проблема цілі та засобу її досягнення у медичній практиці. Поняття про лікарські правопорушення, посадові злочини	2

	та відповідальність за них.	
2.	Тема 2. Біомедична етика в сучасному суспільстві, її предмет, статус і коло проблем. Біоетика та біомедична етика. Співвідношення екологічної етики, біоетики, медичної етики та деонтології. Дія принципів біомедичної етики на експериментальні дослідження лікувального та нелікувального характеру та сучасні біотехнології. Етичне осмислення проблем генної інженерії. Клонування та його етичні наслідки. Етичні аспекти ставлення до новонароджених із дефектами розвитку. Моральні аспекти проведення експериментів на людині, ембріонах, розумово та фізично відсталих особах.	2
3.	Тема 3. Деонтологічні аспекти захисту права на життя: штучне запліднення, аборти, трансплантологія, використання стовбурових клітин, етичні проблеми технологій, штучно підтримуючих життя. Проблема цінності людського життя. Право людини на життя. Моральні проблеми штучного запліднення, абортів і «сурогатного материнства».	2
4.	Тема 4. Морально-правові аспекти реаніматології та трансплантології: обмеження використання органів від живих донорів, різні моделі забору органів від померлих донорів, ксенотрансплантація - за та проти. Моральна оцінка процедур отримання й уведення в організм ембріональних стовбурових клітин людини.	2
5.	Тема 5. Деонтологічна проблема права пацієнта на смерть: поняття про евтаназію активну та пасивну, морально-деонтологічні погляди на суїцид, статус мертвого тіла в медицині. Проблеми суїциду та евтаназії. Статус мертвого тіла в медицині, ставлення з боку лікаря до померлої людини. Етичні аспекти поводження з видаленими частинами людського тіла. Трагування евтаназії як замах на життя пацієнта, як убивство, геноцид, аборт чи самогубство.	2
6.	Тема 6. Основні деонтологічні підходи в стоматології, хірургії, онкології, психіатрії, геронтології. Проблема вербальних і невербальних стосунків між працівниками сфери охорони здоров'я і хворими. Феномен плацебо.	2
7.	Тема 7. Модульний контроль №2.	2
Разом за модуль №2		14
Разом		28

6.4. Теми лекційних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль № 1 «Основні поняття етики і деонтології, історичний розвиток»		
1	Основні поняття етики і деонтології. Історичні аспекти розвитку етики і деонтології. Клятва Гіппократа	2
2	Основні моделі етичних принципів взаємовідносин лікаря і пацієнта	2
Разом за модуль №1		4
Модуль № 2 «Біоетика та деонтологія в лікарській практиці»		
1	Морально-правові аспекти лікарської таємниці. Морально-етичні аспекти взаємовідносин фахівців сфери охорони здоров'я	2

2	Сучасні норми і правила медичної етики і деонтології.	2
3	Лікарські помилки, правові та моральні аспекти відповідальності фахівця охорони здоров'я	2
Разом за модуль №2		6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
Модуль № 1 «Основні поняття етики і деонтології, історичний розвиток»		
1.	Основні етапи становлення етики і деонтології. Роль відомих вітчизняних лікарів у процесі становлення і розвитку професійної етики і деонтології.	4
2.	Етичні аспекти самостійного лікування безрецептурними препаратами в світовій практиці.	4
3.	Значення професійної етики і деонтології на сучасному етапі розвитку суспільства.	4
4.	Основні поняття професійної етики і деонтології. Мораль і духовність: спільне і відмінне.	4
5.	Актуальні етичні проблеми сучасної медицини. Права пацієнта і лікаря в медичній взаємодії. Здоров'я людини як цінність: медичний дискурс.	4
6.	Функції моралі. Поняття моральної свідомості. Морально-етична підготовка фахівця сфери охорони здоров'я.	4
Разом за модуль №1		24
Модуль № 2 «Біоетика та деонтологія в лікарській практиці»		
1.	Етика просування на ринок лікарських препаратів. Реклама лікарських препаратів: морально-етичний аспект.	4
2.	Роль медпрацівників у просуванні лікарських препаратів на ринок.	
3.	Філософські проблеми етаназії. Творчість у медичній діяльності. Вплив етичних норм на розвиток сфери охорони здоров'я.	4
4.	Основні концепції походження моралі. Моральний вимір відповідальності лікаря. Етика і мораль в аспекті професійної діяльності.	4
5.	Технізація медицини: морально-етичний аспект. Формування етичних норм і культури професійного спілкування в оздоровчо-лікувальних закладах.	4
6.	Роль етики й деонтології у формуванні особистості фахівця. Етика взаємостосунків лікаря і пацієнта. Морально-етичний зміст взаємовідносин лікаря з медперсоналом.	4
7.	Мораль, етика і професійні відносини в медичних колективах. Етична сторона взаємостосунків між суб'єктами медицини і державою.	4
Разом за модуль №2		28
Разом		52

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Згідно договору з ТОВ «Університетська стоматологічна поліклініка»:

Матеріально-технічне забезпечення

Стоматологічний факультет

(м. Ужгород, вул. Університетська 16)

Стоматологічний факультет

(м. Ужгород, вул. Університетська 16)

Аудиторія №105 (площа 24 м2)

1. Диван кутовий – 1 шт
2. Стіл кутовий офісний – 1 шт
3. Шафа-купе – 1 шт
4. Стільці офісні – 7 шт
5. Стіл-учнівський – 1 шт
6. Крісло офісне – 1 шт
7. Принтер HP – M130 – 1 шт
8. Принтер Canon – 1 шт
9. Телевізор Sony – 1 шт
10. Комп'ютер персональний (монітор, системний блок, клавіатура) – 1 шт

Стоматологічний факультет

(м. Ужгород, вул. Університетська 16)

Аудиторія №106 (площа 24 м2)

1. Установка стоматологічна «Сатва комбі – НВ4» - 1 шт
2. Стілець офісний з столиком – 14 шт
3. Стіл офісний – 1 шт
4. Комплект меблів – 1 шт
5. Шафа – 1 шт

Стоматологічний факультет

(м. Ужгород, вул. Університетська 16)

Інформаційне забезпечення:

1. Навчальні посібники, підручники, навчальні таблиці, мультимедійні лекції, тексти та конспекти лекцій. Методичні розробки для студентів з практичних занять. Збірник тестових завдань. Електронний банк тестових завдань, банк тестових завдань на паперових носіях, ситуаційні завдання.
2. Система електронного навчання <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Турак Й. А. Етичні та правові засади медичного втручання з погляду лікаря-практика. - Ужгород: Закарпаття, 2021
2. Гиппократ. Этика й общая медицина / Под ред. С. Ю. Трохачева; Пер. с древнегреч. - СПб., 2021.
3. Basic ethical principles in European bioethics and bio law / Ed. J. D. Reindtorff, P. Kemp. - Barselona, 2020.
4. Закони України про охорону здоров'я: Збірник нормативно-правових актів. - Тернопіль:Укрмедкнига, 2019. - 464 с.
5. Україна. Закони. Про лікарські засоби: Закон // Голос України. - 2015. -7 травня.
6. Україна. Закони. Про рекламу: Закон // Відомості Верховної Ради | України. - 2016.-
0539 -С. 181.
7. Грандо А.А. Лікарська етика і медична деонтологія. - 2-е видавництво, перероб. 1 доп. - К.: Вища шк., 2014. - 192с..
8. Загальна психологія. Підручник. - К., 2017.
9. ЗеленковаЙ.Л., Беляєва Є.В. Етика: Навчальний посібник. -Мн.: вид. В.М. Скакун, 2015.
10. Малахов В. Етика: Курс лекцій. Навч. посібник. - 2-й виклад., перероб. і доп. - К.: Либідь, 2018. - 384Ас.
11. Назар П.С., Віленський Ю.П. Основи медичної етики. -. К.:, Здоров'я". - 2015 - 341 с.

Додаткова література:

1. Авіценна. Книга знання.-М.: Ексмо-зкспресс, 2012. - 749с.
2. Амосов Н. М. Повісті. - К.: Дніпро, 2005. - 615 с.
3. Бекон Френсис. Життя. Світогляд. - Мн.: Сучасне слово,2014.- 350с.
4. Верхан П.Х. Сучасне підприємництво: етика і успіх // Людина і труд.-2017.-Х»
5.-С.119-124.
5. Грандо О. Визначні імена в історії української медицини. - К.: РВФ Триумф, 2017. -335 с.
6. Журавель В., Журавель В. Ділова етика, етикет лікаря-менеджера// Ліки України.-2009.-Хе 10.-С.21 -23.
7. Кузін Ф.А. Культура ділового спілкування. Практична допомога для бізнесменів. - 4-є видавництво - М.: "Вісь-89", 2007. - 240с.
8. Липа Ю. І. Ліки під ногами. - - Дрогобич, 2013. - 121 с.
9. Лікує слово. Проблеми медичної деонтології в художній літературі: Навч. Посібник Укладачі: Золотухін Г. О., Литвиненко Н. П., Жебка І.І. та ін. - - К.: Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця,2012. - 264 с.
10. Лебедева М.М. Вам належать переговори.-М.: "Економіка",2006.-234с.
11. Медицина в Україні. Видатні лікарі ХУШ--ХІХ ст. - К.: Держ. наук.-мед. бібліотека, 2007. -240с.
12. Міжнародні етичні принципи фармацевтів // Еженед. Аптека.- 2008.- С.18-20.
13. Пенфилд У. Гіппократ.- М.: Армада, 2017 .-394с.
14. Пиріг Л. Медицина і українське суспільство. Збірка медико-публіцистичних

праць. - К.: Б.В., 2008. - 472 с.

15. Хайдеггер Мартін. Думки. Постулати. Афоризми. Філософські інтерпретації. Тези.-Мн.: Сучасне слово, 2008, - 382с.
16. Холопова Т.І., Лебедева М.М. Протокол і етикет для ділових людей. М.: ИНФРА-М,2005.-25с.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис) (Прізвище

ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток ___).

(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від « ___ » _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Прізвище ініціали)